

Cerkvene zadeve.

Pri Sv. Pavlu v Rimu.

Spisal dr. Fr. K.

(Dalje.)

Tako je na morišču končal apostol Kristusov. Toda, kar je nespametno pred svetom, je Bog izvolil, da bi osramotil modre; in kar je slabo pred svetom, je izvolil Bog, da bi osramotil, kar je mogočnega; in kar je neimenitno in zaničljivo pred svetom, je izvolil Bog, in kar ni nič, da bi razdejal to, kar je.

Rimskega cesarstva ni več, Neronov prah je veter raznosil, o njegovi vili, kjer sta bila slabotna starčka obsojena na smrt, ni sledu več; delo Petra in Pavla pa še stoji in njun grob je veličasten.

Mrtvo truplo Pavlovo je pobožna krščanska gospa dala pokopati na svoji njivi ob ostijski cesti, nekoliko bližje Rimu. Cesar Konstantin je nad njegovim grobom dal sezidati majhno cerkvico. Petdeset let pozneje je cesar Teodozij to cerkvico dal podreti in pozidati veličastno cerkev, dostojno velikega apostola. Dogotovljena je bila leta 395. Pozneje so jo razni cesarji, kralji, knezi in papeži popravljali, krasili in z bogatimi darovi obdarovali. Ta veličastna stavba je stala skoro poldrugo tisočletje. Povodnje, potresi in sovražniki, ki so divjali krog Rima, je niso mogli uničiti. Bila je drago in ljubo svetišče vsem krščanskim narodom. Zvečer 15. julija 1823 pa je nek delavec po nemarnosti pustil tlečo pipo na podstrešju. Po noči se je zanetil ogenj, ki je upepelil popolnoma dragoceno svetišče. Samo veliki altar, pod katerim počiva apostol in pa zidovje v prednjem delu je ostalo. Papež Pij VII. je ravno takrat bil na smrtni postelji, ko je gorela njemu tako ljuba cerkev. Njegovi dvorniki so molčali o tem, da mu ne bi grenili zadnjih trenutkov, in tako je sivolasi starček zatisnil oči, ne da bi bil zvedel za grozno nesrečo.

Naslednji papeži so se obrnili na ves krščanski svet, naj bi z milodari zopet povzdignil veličasten spomenik apostolu narodov. Vladarji in narodi so se odzvali in tako je v kratkih letih ustala iz pepela pomlajena cerkev. Papež Pij IX. jo je slovesno posvetil leta 1854 o priliki razglasenja brezmadežnega spočetja blaž. Device Marije. Navzoči so bili premnogi škofje iz vseh krajev sveta.

Visoki zvonik nas že od daleč pozdravlja, sicer pa zunanja oblika nima kaj posebnega. Okolica pri Sv. Pavlu je dandanes dokaj pusta in enolična, pa tudi nezdrava. Na prostranih pašnikih, ki v poletni vročini čisto izgoré, meketajo črede ovac. Ne daleč od cerkve doni blatna Tibera, ki se večkrat razlije in zapusti smrdljive mlakuže, pravo zalego znane italijanske mrzlice ali »malarije«. Zlasti zvečer, ko pekoče solnce zatone, se iz zemlje vzdigujejo pogubonosni soparji, ki posebno ptujcem lahko prinesejo smrt. Pred nekaterimi leti je bil kraj tako nezdrav, da so zvečer celo menihi iz samostana pri Sv. Pavla pobegnili in šli iskat v mesto prenočišča. Sedaj se je sicer v tem oziru nekaj zboljšalo, vendar svetovati ni nikomur, da bi se ob večernem mraku tukaj hladil. Zatorej si tudi mi hitro oglejmo veličastno cerkev, da se predolgo ne zamudimo. Cerkev je z velikimi vrati obrnjena proti zahodu in z glavnim oltarjem proti vzhodu. Glavni vhod se začneja z velikim predvorjem s krasnimi sivkastimi stebri. Nad velikimi vrati so veliki mozajiki t. j. podobe, ki niso z barvami slikane, marveč sestavljene iz razno barvanih kamenčkov. Predstavljajo nam Kristusa med Petrom in Pavlom, preroke i. dr. Tukaj še delo ni dogotovljeno, zato so velika vrata vedno zaprta in v cerkev se gre navadno od severne strani, kamor se ravno pride po cesti iz Rima.

Tu je treba dokaj odločnosti in potrpežljivosti, da se človek otrese vsakovrstnih kramarjev, besačev in postopačev, ki se vsu-

jejo na ptujca, kakor ose na hruško. Navadno nam že kak postopač privzdigne težko kožnato zagrinjalo, ki brani, da ne gre prah in vročina skozi odprte duri v cerkev. Še nekaj korakov in že stojimo v prednji poprečni ladiji blizu velikega oltarja. Oči nam sicer radovedno smukajo na vse strani, toda koraki nas najprej popeljejo pred veliki oltar, na grob velikega apostola narodov. Tu se spustimo na kolena, srce nam se nenadoma napolni z nepopisljivimi občutki veselja, pobožnosti, spoštovanja, hvaležnosti, v duši nam mahoma zasije vse veličje Kristusovega evangelija. Tukaj počiva izvoljena posoda Jezusovega imena, tu so shranjeni telesni ostanki onega apostola, ki je tako neznansko veliko pretrpel za Kristusovo vero in ki je njegov evangelij zasejal skoro po vsem rimskem cesarstvu. Veliki oltar je na oni strani, ki gleda po cerkvi, ograjen z marmornato ograjo, na kateri goré noč in dan luči, kakor pri Sv. Petru. Izza ograje vodi nekoliko stopnic v spodnji prostor, kjer je zopet oltar. Ako gledaš na oltar, kjer je drugači navadno tabernakelj, vidiš železno omrežje. Za omrežjem je marmornata plošča s priprostim napisom: Paulus Apostolus Martyr (Pavel apostol mučenec); za to ploščo so shranjeni sv. ostanki velikega apostola. Vsi ostanki Pavlovi pa niso tukaj, marveč nekaj jih je pri sv. Petru, glavi obeh apostolov prvakov pa sta v cerkvi sv. Janeza lateranskega. (Dalje prih.)

Gospodarske stvari.

Žetev o pravem času.

Navadno naši poljedelci predolgo čakajo z žetvijo. Le kadar je že zrno poljskih pridelkov do cela trdo, kadar je že zrelo, prezrelo, tedaj se šele odločijo za žetev. Tako ravnanje je v marsikaterem oziru za pridelke škodljivo. Nočemo omenjati, da se pri velikih posestvih žetev s tem zavleče do časa, ko je vse žito že prezrelo in ko se vsled tega veliko zrnja pri žetvi raztrosi in omlati. Največjega pomena je to, da ima prezrelo zrnje jako malo moke v sebi, a mnogo luščine za otrobe. Kdor torej čaka in čaka z žetvijo, da ni vse popolnoma dozorelo, imel bo mnogo otrobov, toda malo moke.

Najprimernejši čas za žetev se imenuje, kadar je žito dorumenelo. Sok v zelenem zrnju se takrat strdi in trdi sok občutiš, kakor bi imel vosek med prsti. Pomniti je tudi treba, da pri zrelosti poljskih pridelkov ni treba paziti na bilke ampak na klasje. Vsako žito začne zoreti pri klasu, in bolano je ono žito, ki zori najprej v bilki. Seveda ni treba čakati z žetvijo, ako začnejo zoreti bilke. Kajti potem klasje iz debela ne more več dobiti nobene redilne moči, in najboljšje je, ako se setev pozanje.

Nekatere žitne vrste še kažejo posebna znamenja, kadar so za žetev zrele. Pri pšenici in ovsu se opazi to znamenje na klasu in na bilki kake tri prste od klasa navzdol. Ako sta klas in zgornji del bilke postala slamnato-rumena, ako je ovsovo klasje postalo trdo, a pšenično bodeče, ako bilka v zgornjem delu nima nobenega mokrega soka več v sebi, je znamenje, da sta pšenica in oves zreli. Kadar se je pšenično klasje že sklonilo proti zemlji, je brezdvomno pšenica že preveč dozorela.

Ječmen je zrel, kadar imata bilka in klas jednako rumeno barvo in kadar sta postala trda, le težko ganljiva. Ječmen, ki se priklanja in odklanja vsaki sapici, ni še popolnoma zrel.

To so le nekateri migljaji poljedelcem gledé žetve. Ne škodilo, ampak koristilo jim bo, ako se bodo po njih ravnali.

Znižana cena smodnika.

Dopisnik iz ljutomerskih goric je v zadnji številki Vašega lista stavil javno vprašanje,

kje se dobi smodnik, kateremu je c. in kr. vojno ministerstvo dovolilo znižano ceno. Na to vprašanje podajamo sedaj odgovor.

C. in kr. vojno ministerstvo je res dovolilo, da oddaje topničarsko skladišče v Gradcu smodnik po znižani ceni, klg. za 38 kr. A stavilo je pogoje. Vzeti se mora najmanj 25 klg. Smodnik se sme rabiti samo za streljanje proti toči, in okrajni zastopi in občinski uradi morajo strogo paziti, da se ne uporablja v druge namene. Naročiti se mora pri štajarskem deželnem odboru potom okrajnega zastopa ali občinskega odbora. Kdor torej hoče imeti smodnik za streljanje proti toči, naj pri občinskem ali okrajnem odboru naznani, koliko ga želi in naj položi že denar. Občinski odbor ali okrajni zastop pošlje potem naročilo na deželni odbor, kjer se bo vse potrebno ukrenilo, da naročnik dobi svoje blago. Pozabiti pa se ne sme pri naročilu izrecno dostaviti, da se bo smodnik rabil le za streljanje proti toči.

Sejmi. Dne 4. julija v Vojniku, Rečici, Podplatu, Vidmu, Vuzenici, Mariboru (levi breg). Dne 5. v Radgoni. Dne 6. v Lučah, Imenem, Spielfeldu. Dne 7. v Brezicah. Dne 8. v Hajdinju, Pišecah, Št. Emi pri Šmarju, Št. Juriju ob Pesnici.

Umetnost.

Pesmarica „Glasbene Matice“.

Pod naslovom »Glasbena Matica« je prišla na svitlo jako lična knjižica, obsegajoča 80 zborov za štiri moške glasove. Uredil je knjigo koncertni vodja, Josip Čerin. Knjiga je skoro iste oblike kakor »Pesmarica« družbe sv. Mohorja, in je jako okusno tiskana pri Jos. Eberlu na Dunaju.

V predgovoru omenja urednik važnost narodnega petja, nam ponuja kratko zgodovino iz prve dobe, ko se je jela slovenska pesem oglašati, in nam riše ustanovitev Glasbene Matice, za katero so si stekli razni glasbeniki in gojitelji domačega petja nevenljivih zaslug. V »Pesmarici« je zastopanih 29 raznih slovenskih in slovanskih skladateljev. O teh nam urednik podaja kratke življenje-pisne črtice, ki bi bile izvestno temeljiteje sestavljene, ko bi bilo pisatelju več informacij in več časa na razpolaganje. Vsekako so te črtice v častni spomin skladateljem in podajajo nekoliko gradiva za zgodovino naše glasbene literature.

Za leto 1897, t. j. ob 25letnici obstanka »Glasbene Matice«, misli je društveni odbor najbolje pogoditi, ako članom za njih prispevek letnih 2 gld. postreže z izdajo izbranih, priljubljenih in udomačenih četverglasnih napevov za moški zbor. Ta namera je priznanja vredna in se mora z ozirom na vedno rastoče število pevskih zborov odobravati. Pevska društva dobijo v tej »Pesmarici« lep zaklad sicer večinoma že znanih, pravilno ubranih, mnogo tudi umetniško uglasbenih napevov na razpolago. Naj jih »Opomba« na drugi strani naslovnega lista, »da je vsako pomnoževanje in prepisovanje po zakonu prepovedano«, ne plaši; to svarilo je po vsem neopravičeno, kajti razven nekaterih novih skladb ni v »Pesmarici« napevov, da bi si jih pevci ne mogli drugim potom omisliti. Noben slovenski skladatelj ni dosedaj na svojih izdajah priobčil prepovedij o razmnoževanju glasov, jedina »Glasb. Matica« je v zadnjih letih, odkar daje posamične glasove na svitlo, oprijela se te določbe: po našem mnenju za našo narodno stvar ta zabranitev ni koristna. Partituro prepisovati res ni potrebno in tega menda tudi nihče storil ne bo, a glasove za pevske zборе je treba na vsak način ponatisniti ali prepisati, čemu bode sicer ta pesmarica Slovincem?

Ne moremo se ubraniti, da ne bi primerjali nove »Pesmarice« Glasbene Matice